

Katedra právních dějin Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni

Posudek vedoucího diplomové práce diplomantky Kristýny Homolkové

Dispozice mortis causa v římském právu v komparaci s občanským zákoníkem

Diplomantka se ve své diplomové práci zabývá instituty, týkajícími se právních dispozic *mortis causa*, a to ze dvou zorných úhlů, tak jak se s nimi setkáváme v římském právu a jak je definuje platný občanský zákoník. Cílem její práce je pak provést srovnání dědického práva v těchto dvou právních úpravách.

Nejprve je v diplomové práci vysvětlen vývoj římského dědického práva, počínaje Zákonem XII desek, klíčové pojmy jako *heres*, *hereditas* a další, a dále různé druhy dědické posloupnosti a kategorie dědiců. Podrobně je pojednáno o římské závěti, a to až do závěrečné podoby, jakou získala v justiniánském zákonodárství. Jsou rozebrány možnosti dalších volitelných částí římského testamentu, jakými jsou substitute, legáty, fideikomisy a případná další ustanovení. V římském právu se již objevuje rovněž institut nepominutelných dědiců, kteří museli být jmenováni buď jako platní dědici nebo jako vydědění. Zároveň však prétorské právo přináší možnost poskytnutí *bonorum possessio contra tabulas*. Dále je v části diplomové práce, zabývající se římským právem, pojednáno o kodicilech a o institutu *mortis causa donatio*.

Následuje popis závěti podle platné české úpravy aktuálního občanského zákoníku. V popisu jednotlivých institutů diplomantka nezdůrazňuje poukazuje na styčné body platného práva s právem římským, v některých případech však také na skutečnost, že určitá ustanovení, která zná platné české právo, v římském právu nenalezneme.

V závěru celé práce diplomantka ještě jednou shrnuje výsledky své komparace, upozorňuje na ty části římského dědického práva, které se nejvíce promítly do našich platných právních předpisů, zároveň však uvádí, že v platném českém právu se setkáváme také s institutem dědické smlouvy, který v římskoprávním způsobu myšlení nebyl možný.

Diplomantka pracovala s dostatečně početnými zdroji, a to i s cizojazyčnými. Ve své práci zohlednila rovněž judikaturu českých soudů. Její práci je možné označit za kvalitní, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V rámci obhajoby práce bude diplomantka dotázána rovněž na strukturu římské rodiny a na jednotlivé vývojové fáze římského práva.

V Plzni dne 28. dubna 2022

doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D.